

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 132/06-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ing. J. T., B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. K., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 175/98 v období po 14. januári 2004, na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 175/98 v období po 14. januári 2004 p o r u š i l základné právo Ing. J. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 175/98 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. J. T. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je p o v i n n ý zaplatiť trovy právneho zastúpenia Ing. J. T. v sume 6 888 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet advokátky JUDr. A. K., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ing. J. T. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2006 doručená sťažnosť Ing. J. T., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. K., B., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie jeho vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 175/98.

Sťažovateľ uviedol, že 28. augusta 1997 doručil okresnému súdu žalobu na určenie neplatnosti skončenia služobného pomeru. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 177/03 zo 14. januára 2004 rozhodol o porušení jeho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu vo veci konať a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 75 000 Sk. Okresný súd reagujúc na príkaz ústavného súdu nariadil pojednávanie vo veci na 3. marec 2004, na ktorom rozsudkom návrh zamietol. Rozsudok bol v písomnej forme sťažovateľovi doručený až 10. augusta 2004 (5 mesiacov po vyhlásení). Voči rozsudku podal sťažovateľ 30. augusta 2004 odvolanie. Krajský súd

v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 Co 389/04-63 z 31. marca 2005 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Od tohto dňa okresný súd do podania sťažnosti nevykonával vo veci žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu okrem uznesenia z 18. augusta 2005, ktorým vyzval sťažovateľa na doplnenie podania, ktoré bolo doplnené 7. septembra 2005.

Sťažovateľ uviedol, že v dôsledku zbytočných prietáhov utrpel nemajetkovú ujmu, akou je utrpenie a hlboká frustrácia z neistoty, vyvolanej neúmerne dlhou dobou riešenia sporu. Zároveň na domnieva, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prerokovanie veci v primeranej dobe.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 175/98 porušené bolo. Žiadal, aby okresnému súdu bolo prikázané, aby konal bez zbytočných prietáhov a bolo mu priznané primerané finančné zadost'učinenie vo výške 35 00 Sk a trovy konania vo výške 6 888 Sk.

Listom doručeným ústavnému súdu 16. augusta 2006 sťažovateľ súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 132/06-9 z 10. mája 2006 bola vec prijatá na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v liste z 28. júla 2006. Uviedol sumár vykonaných úkonov od nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 177/03 zo 14. januára 2004 a vyjadrenie zákonnej sudkyne vo veci s tým, že netrvá na ústnom pojednávaní.

Zákonná sudkyňa vo vyjadrení uviedla, že podľa jej názoru 3. marca 2004 rozhodla vo veci správne, je však viazaná zrušujúcim rozhodnutím krajského súdu. Porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov pokladá za dôsledok neprimerane vysokého počtu pridelených vecí do oddelenia (viac ako 500 nevybavených vecí, z toho 160 nad päť rokov). V danom prípade podľa jej názoru neprišlo k subjektívnym prietahom a vzhľadom na neprimeraný počet vecí zjavne hrozí, že ich nemôže vybavovať bez zbytočných prietahov, čím je daná reálna možnosť vzniku prietahov aj v ďalších veciach z pohľadu objektívnych, nie subjektívnych dôvodov.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrenia účastníkov, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Vo veci podal sťažovateľ návrh 28. augusta 1997 na neplatnosť skončenia služobného pomeru.

Dňa 14. januára 2004 ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 177/03-28 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy. Prikázal okresnému súdu vo veci konať bez prietahov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 75 000 Sk a trovy konania vo výške 8 800 Sk.

Po rozhodnutí ústavného súdu vo veci zákonná sudkyňa určila termín pojednávania vo veci 12. februára 2004 na 3. marec 2004.

Pojednávania 3. marca 2004 sa zúčastnil sťažovateľ, jeho právna zástupkyňa a zástupkyňa Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Okresný súd na pojednávaní rozhodol rozsudkom a návrh zamietol. Rozsudok bol vypracovaný až 4. augusta 2004.

Dňa 2. septembra 2004 sa proti rozsudku odvolal sťažovateľ, ktorý bol 24. septembra 2004 vyzvaný k zaplateniu poplatku za odvolanie. Poplatok bol zaplatený 25. októbra 2004.

Dňa 29. novembra 2004 sa k odvolaniu vyjadrilo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.

Dňa 6. decembra 2004 bol spis predložený odvolaciemu súdu.

Dňa 11. mája 2005 krajský súd rozsudok zrušil.

Dňa 27. mája 2005 zákonná sudkyňa vydala pokyn kancelárii doručiť rozhodnutie krajského súdu účastníkom.

Dňa 24. augusta 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na doplnenie návrhu, ktorý bol doplnený 8. septembra 2005.

Dňa 25. júla 2006 zákonná sudkyňa určila termín pojednávania vo veci na 30. október 2006.

III.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Povinnosťou súdov, vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky, je garantovať právo na prerokovanie veci v primeranej dobe vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, zabezpečiť odstránenie právnej neistoty domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04).

Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa práva neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98, III. ÚS 29/03).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (III. ÚS 15/03, III. ÚS 28/06).

Predmetom konania pred okresným súdom je pracovnoprávny spor, ktorý predstavuje stabilnú problematiku prejednávajú pred okresnými súdmi so stabilnou judikatúrou.

Ústavný súd už v náleze sp. zn. II. ÚS 177/03 zo 14. januára 2004 uviedol, že vo veci došlo postupom súdu k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa.

Pri skúmaní druhého kritéria zhodne s nálezom sp. zn. II. ÚS 177/03 ústavný súd konštatuje, že s'ťažovateľ sa nepodiel'al na vzniknutých priet'ahoch.

Pri hodnotení postupu súdu vo veci ústavný súd konštatuje, že okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom 3. marca 2004, ale rozsudok vo veci vypracoval až s odstupom 5 mesiacov dňa 4. augusta 2004 (bez toho, aby požiadal predsedu súdu o predĺženie lehoty k jeho vypracovaniu), z tejto lehoty neodôvodnené priet'ahy predstavujú 4 mesiace. Dňa 27. mája 2005 zákonná sudkyňa upravila kanceláriu k doručeniu rozhodnutia krajského súdu vo veci, ale až 24. augusta 2005 vyzvala s'ťažovateľa na doplnenie návrhu. Z tejto doby 2 mesiace predstavujú neodôvodnený priet'ah vo veci. Podobne zákonná sudkyňa obdržala 8. septembra 2005 doplnenie podania vo veci, ale až 25. júla 2006 temer po 10 mesiacov určila termín pojednávania na 30. október 2006.

Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach prevyšujúcich jeden rok je potrebné považovať za zbytočné priet'ahy v posudzovanom konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že opätovnou nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

Sťažovateľ žiada v petite svojej sťažnosti aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 35 000 Sk.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd rozhodol, že základné práva a slobody sťažovateľa boli porušené (bod 1 výroku nálezu). Okrem deklarovania tohto porušenia vydal aj príkaz okresnému súdu konať bez prietahov čo vzhľadom na okolnosti prípadu nemožno považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, preto ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, zvlášť s ohľadom na tú skutočnosť, že vo veci už opakovane vyslovoval porušenie základných práv a slobôd.

Ústavný súd v okolnostiach prípadu vychádzal pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý priznáva finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru.

Ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 25 000 Sk (bod 3 výroku nálezu), vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Sťažovateľ žiadal uhradiť trovy svojho právneho zastúpenia na účet svojej právnej zástupkyne za dva úkony právnej pomoci po 2 730 Sk a paušálne náhrady vo výške 164 Sk spolu s daňou z pridanej hodnoty vo výške 19 %, t. j. v celkovej sume 6 888 Sk. Sťažovateľ bol v konaní úspešný.

Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi jeho trovy.

Pri stanovení výšky trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“).

Podľa citovanej vyhlášky je predmet konania pred ústavným súdom vo veci sťažnosti podľa čl. 127 ústavy nevyčísliteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2006 v konaní pred ústavným súdom je 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu 164 Sk.

Právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou dane z pridanej hodnoty.

Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 6 888 Sk (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006